

Omfördelningens paradox idag

En kvantitativ studie av den universella välfärdsstatens påverkan på
vilja till omfördelning och skattevilja

Abstract

The differences in levels of taxation around the developed world is a puzzle in many aspects. What is it that really explains these differences and how is it possible that the citizens of some countries accept much higher levels of taxation? In this bachelor thesis the institutional aspects of this question is examined through the lens of how the degree of universalism in the welfare state might affect the levels of tax acceptant among citizens. In an often sighted article *The Paradox of Redistribution and Strategies of Equality* (Korpi, Palme 1998), it is argued that universalism increase the support for redistribution through the welfare state. This theory is tested again in this thesis with new data. It is also tested whether this theory can be elaborated to also include tax acceptance. The conclusion is dual, there is some evidence that the original theory by Korpi and Palme still holds, while there is no empirical support delivered in this analysis that the theory can be expanded to include tax acceptance. Instead the empirical analysis point towards perceptions on corruption correlating with tax acceptance. The results also point toward the need of further more qualitative research on specific states and cultural aspects related to opinions on redistribution and taxation.

Nyckelord: Universalism, Välfärd, Omfördelning, Skatt, Skattevilja, Korruption

Antal ord: 10 308

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	3
1.1. Hypotes.....	3
2. Bakgrund.....	5
2.1 Internationell utblick.....	5
2.2 Historisk erfarenhet från Sverige som stödjer omfördelningens paradox.....	6
2.3 Sverige: ett exempel på välfärdsstatens tillbakagång.....	8
2.4 Begrepp.....	8
3. Teori.....	10
3.1. Omfördelningens paradox.....	10
3.2. Kritik mot omfördelningens paradox.....	11
3.3. Förnyat stöd för omfördelningens paradox.....	13
3.4. Forskning kring skattevilja.....	15
3.5 Problem med att se till skattevilja.....	16
4. Metod och material.....	18
4.1 Statistisk metod.....	18
4.2 Avgränsningar.....	19
4.3 Presentation av variablerna, deras operationalisering samt redovisning av vart materialet för dessa variabler kommer från.....	20
4.3.1 Universalism.....	20
4.3.2 Vilja till omfördelning.....	21
4.3.3 Skattevilja.....	22
4.3.4 Beskattning.....	23
4.3.5 BNP.....	23
4.3.6 Uppfattning kring korruption.....	23
4.3.7 Inflödeslegitimitet.....	24
5. Resultat och analys.....	25
5.1. Sambandet mellan graden av universalism och vilja till omfördelning.....	25
5.2. Sambandet mellan graden av universalism och skattevilja.....	27

6. Diskussion och förslag på vidare studier.....	30
6.1. En ny paradox?.....	30
6.2. Egen reflektion kring den akademiska diskussionen om omfördelningens paradox.....	30
6.3. Vidare forskning kring hur uppfattningen av korrupktion påverkar skatteviljan.....	31
6.4. Behovet av kvalitativ forskning för att komplettera denna studies resultat.....	31
7. Slutsats.....	33
8. Referenser.....	35
9. Bilagor.....	37

1. Inledning

Det existerar betydande skillnader i välfärdsstatens storlek mellan olika utvecklade länder, något skillnaderna i de sociala offentliga utgifterna och skattetrycket vittnar om. En kan ställa sig frågan vad som skapar dessa skillnader, vad det egentligen är som gör att de skandinaviska staterna kan ha ett skattetryck på omkring 45% - betydligt över OECD genomsnittet på 34% (OECD 2018A). Denna uppsats har inte som ambition att säga hur det är ekonomiskt funktionellt möjligt att ha ett skattetryck på 45% av BNP i en globaliserad värld, utan vill snarare se på vad det är som gör att medborgare i olika länder accepterar olika nivå av skattetryck. De olikheter vi ser globalt bland industrialiserade länder visar på behovet av att jämföra och förklara dessa betydande skillnader i skattegrad och välfärdens storlek.

Vad det är som genererar acceptans för skattesystemet och vilja till omfördelning är utgångspunkten för denna uppsats. I uppsatsen används ett institutionellt perspektiv med fokus på välfärdsstatens utformning och vilka effekter denna får för skattevilja och opinionen kring omfördelning. Det är en begränsad aspekt av välfärdsstatens utformning som står i centrum för analysen, nämligen dess grad av universalism. Med universell modell åsyftas det på en välfärdsstat där försäkringssystem, bidrag och tjänster omfattar alla medborgare, medan dess motsats är en selektiv välfärdsmodell där utformningen kännetecknas av riktade stöd för specifika grupper vilka uppfattas som behövande¹ (Rothstein 2010 s.31, 194-195).

Vilka effekter en universell eller selektiv modell har på stödet för omfördelning har varit föremål för diskussion inom välfärdsforskningen. En inflytelserik studie som teoretiserat detta och argumenterat för fördelar av en mer universell utformning av välfärdsstaten är Walter Korpi och Joakim Palme artikel *The Paradox of Redistribution and Strategies of Equality* (1998)². I studien identifierar de ett positivt samband mellan en högre grad av universalism och välfärdsstatens storlek, där en mer universell utformning av välfärdsstaten orsakar en välfärdsstat med större offentliga sociala utgifter, ofta omtalade som transfereringssystem. Enligt Korpi och Palme blir den universella välfärdsmodellen större eftersom den frambringat ökad acceptans för omfördelning (Korpi & Palme 1998; s.682 Jacques & Noël 2018 s.81-82).

¹ Vidare läsning kring begreppen universell och selektiv i del 2.4: Begrepp

² Artikeln har över 2200 citeringar i olika artiklar på Google Scholar

Korpi och Palmes artikel kom att sätta igång en forskningsdebatt kring dessa orsakssamband. Från denna debatt har det uppstått en rad argument varav en del står i direkt motsättning till varandra. Samtida välfärdsforskare har kommit att ifrågasätta om det verkligen är så att universalistiska välfärdsystem genererar ökad vilja till omfördelning (Brady, Bostic 2015. Kenworthy 2011. Marx 2013).

Det föreligger ett visst empiriskt stöd för att mer universella välfärdsstater verkar generera högre vilja till omfördelning via staten (Korpi, Palme 1998 s.682 Jacques, Noël 2018 s.80-82). Om en sådan vilja till omfördelning ska omsättas i praktiken krävs i sin tur skatter. Därav kan en även fråga sig om en högre grad av universalism också innebär en högre acceptans för beskattning, något denna studie ämnar till att ge utökad kunskap kring. Statsvetaren Bo Rothstein har gett en möjlig förklaring kring hur skattevilja uppstår vilken går i linje med ovanstående resonemang. Hans förklaring till hur skattevilja uppstår grundas på en känsla hos individen att en får tillbaka det man betalar för. Enligt Rothstein är därför en mer universell välfärdsstat den institutionella utformning som bäst lyckas skapa en sådan känsla bland medborgarna (2010 s.190). Med universalism menar Rothstein en välfärd där alla på liknande villkor oberoende av inkomstkategori får ta del av socialförsäkringssystem och välfärdstjänster utan behovsprövning (2010 s.30).

Att testa det empiriska stödet för sambandet mellan mer universalistiska välfärdsmodeller och vilja till omfördelning görs i denna uppsats första resultatdel. Därefter följs den första teoriprovande delen upp av en teoriutvecklande del som presenterar empiri och argumenterar för huruvida det går att utvidga sambandet mellan universalism och omfördelning till att även innefatta skattevilja. Alltså testas den andra resultatdelen om mer universella välfärdsstater även ger en högre grad av acceptans för beskattning. Ifall det föreligger ett sådant samband vore det ett stöd till hypotesen³ denna uppsats arbetar utifrån. Däremot ska detta inte betraktas som ett försök att fastställa ett kausalt samband då det saknas möjlighet att isolera orsak och verkan.

³ Läs del 1.2: Hypotes

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att med ny data från 2016 testa Korpi och Palmes teori om sambandet mellan universalism och stöd för omfördelning. Därefter expanderas detta till att även pröva hypotesen att det föreligger ett positivt samband mellan graden av universalism och högre skattevilja.

Att finna stöd för det första testet vore ett empiriskt bekräftande av omfördelningens paradox⁴. Detta då sambandet underbygger tesen att högre universalism genererar högre stöd till omfördelning vilket är den ursprungliga orsakssambandet Korpi och Palme finner stöd för, men som sedan kommit att bli ifrågasatt (Brady, Bostic 2015. Kenworthy 2011. Marx 2013). Efter denna teori testats är nästa steg i uppsatsen att se till möjligheterna att utvidga analysen och med en teoriutvecklande ambition se ifall omfördelningens paradox även går att omsätta i en skatteviljeanalys. Valet att undersöka skatteviljans samband med graden av universalism i välfärdsstaten kommer problematiseras och diskuteras längre fram i texten⁵. Kortfattat är argumentet för att testa sambandet mellan skattevilja och universalism att det positiva sambandet av hur universalism förorsakar ökad vilja till omfördelning även resulterar i en acceptans för beskattning. Till synes föreligger en liknande vilja till omfördelning och skattevilja eftersom båda verkar påverkas av huruvida det föreligger en känsla av att en får något rättvist tillbaka (Rothstein 2010 s.190. Steinmo 2015 s.7)⁶. Därav får uppsatsen två frågeställningar som lyder följande:

- Existerar det ett positivt samband mellan mer universella välfärdsstater och en högre vilja till omfördelning bland OECD länder?

- Existerar det ett positivt samband mellan mer universella välfärdsstater och högre skattevilja bland OECD länder?

1.2 Hypotes

Det existerar redan en formulerad orsakverkan och teori för den första frågeställningen i denna uppsats med sambandet mellan mer universella välfärdsstater och en högre vilja till

⁴ Läs del 2.4: Begrepp för begreppsförklaring av omfördelningens paradox

⁵ Läs del 4.2.3 operationalisering av skattevilja

⁶ Fördjupad argumentation kring detta i del 3.4 ”teori om skattevilja”

omfördelning formulerad i *The Paradox of Redistribution and Strategies of Equality* (Korpi, Palme 1998). Därav formuleras det inte en ny hypotes för den första frågeställningen.

Hypotesen formulerad för den andra frågeställningen är att det föreligger ett positivt samband mellan en en högre grad av universalism i välfärdsstaten och högre skattevilja hos medborgarna.

2. Bakgrund

I denna del av texten ges en generell bakgrundsförståelse kring olika tolkningar av välfärdsstatens utveckling, samt konsekvenser universalism i välfärdsstaten verkar ha på opinionen kring omfördelning. Den första delen är en internationell utblick över välfärdsstatens utveckling medans de två sista delarna fokuserar på ett svenskt perspektiv kring hur graden av universalism påverkar välfärdsstaten och medborgarnas stöd för denna. Det svenska perspektivet väljs eftersom det inom ramen för denna kontext ges utrymme att redogöra för hur universalism i välfärdsstaten påverkat ett specifikt land. Valet av Sverige görs huvudsakligen med motivet av att författarens kunskaper är djupare här och för att ett avgränsat fall kan ge ett sammanhang där uppsatsens centrala frågor kan ställas på sin spets.

2.1 Internationell utblick

Under 1900-talet uppstod en rad dramatiska förändringar i de industrialiserande staterna. Det skedde ett fundamentalt skifte från agrart jordbrukssamhälle mot ett allt mer urbant industri- och tjänstesamhälle. Parallellt med denna expansion skapad av marknadsekonomin, inträffade även en stor expansion av den offentliga sektorn (Kuhnle, Sander 2010 s.69). I Skandinavien kom detta skifte bland industrialiserade marknadsekonomier bli som allra mest radikalt, med skattesatser som uppgick till över 50% av BNP vid 1980-talet (Ekonomifakta 2018). Detta från att under det tidiga 1900-talet varit stater med skattesatser på under 20% (Ekonomifakta 2018). Även om Skandinavien var exceptionellt skedde liknande händelseförlopp i alla utvecklade industrisamhällen fast i mindre omfattning. Generellt brukar perioden efter andra världskriget i de industrialiserade staterna anses vara starten för den storskaliga expansionen av välfärdsstaten (Nullemier, Kaufmann 2010 s.99-100).

Sedan 1980-talet har välfärdsstatens expansion allt mer kommit att stanna av och ersatts av en konsolideringsperiod eller *retrenchment*⁷ (Nullemier, Kaufmann 2010 s.82; Levy 2010 s.553). Denna utveckling är fortsatt omdebatterad inom forskningen, då det är en komplex verklighet med olika trender i olika länder (Levy 2010 s.559). I OECD länderna har det på genomsnitt inte skett någon kraftig tillbakagång för välfärdsstaten utan den fortsätter vara en bestående del av de moderna industrialiserade samhällena. Detta trots en oro för att globaliseringen

⁷ *Retrenchment* är ett synsätt som bygger på en ide om välfärdsstatens tillbakagång Levy 2010 s.553

skulle orsaka ett *race to the bottom* med skattekonkurrens vilken skulle komma att urholka välfärdsstaternas skattebas (Obinger, Wagschal. 2010 s.347-348. Rothstein 2010 s.). Denna oro har inte heller förverkligats om man ser till sociala utgifter (Nullemer, Kaufmann 2010 s.94-95). *Retrenchment*-syndet motbevisas ytterligare när vi ser att skatten som andel av BNP är på en högre nivå 2006 än i 1980 på ett OECD genomsnitt (Obinger, Wagschal. 2010 s.347-348). Det kanske främsta argumentet för att det ska ha skett *retrenchment* är att välfärdsstatens utveckling inte anpassats för växande behov, trots att välfärdsstaten inte har minskat på totalen samt att nedskärningar skett i enskilda program (Levy 2010 s.559-560). Offentliga sociala utgifter kan även ifrågasättas som mått på välfärdens storlek och kvalitet, eftersom detta kan vara ett missvisande mått som inte reflekterar utökad välfärd utan kan vara resultatet av andra skiften i ekonomin. Till exempel kom de sociala offentliga utgifterna att öka under Thatchers styre i England men detta enbart som ett resultat av ökande arbetslöshet (Esping Andersen 1990 s.20). Sammanfattningsvis går det att se fortsatt betydande variation i skattegrad och offentliga sociala utgifter mellan stater med vissa utstickare, framförallt de skandinaviska staterna vilka även idag har en mer ambitiös välfärdspolitik. Utifrån olika länders bestående skillnader i skattegrad hämtar denna uppsats sitt syfte, då den ämnar ge en utökad förståelse för vad som orsakar dessa skillnader i stöd för omfördelning och skattevilja.

2.2 Historisk erfarenhet från Sverige som stödjer omfördelningens paradox

Det har länge existerat en praktisk förståelse för det samband Korpi och Palme kom att teoretisera i 1998 med artikeln *The Paradox of Redistribution and Strategies of Equality*. Redan under 1940-talet existerade en debatt bland politiker i Sverige för hur utökad universalism skulle skapa en ökande vilja till beskattning, större välfärdsstat och omfördelning. I den om detta orsakssamband har i Sverige motiverat politiskt beslutsfattande något som denna del ämnar att visa på.

I efterkrigstidens Sverige debatterades det bland ledande socialdemokrater huruvida välfärdsstaten skulle fortsätta satsa på grundläggande minimalistöd vilket ditintills varit Socialminister Gustav Möllers⁸ reformagenda (Johansson 2018 s.214). Drivande för att gå bortom selektiva nödgärder och istället införa mer allomfattande inkomstrelaterade åtgärder

⁸ Socialminister med några korta avbrott från 1932 till 1951, även omtalad som den tyngsta ministern i den socialdemokratiska regeringen och naturlig efterträdare till Per Albin Hansson (Johansson 2018 s.113-115)

var framförallt LO ekonomerna med den nyttillträde socialministern Gunnar Sträng⁹ i spetsen (Fredrick, Scocco 2018. Johansson 2018 s.215-218). De framförde ett flertal argument till att vilja införa mer universalistiska reformer i välfärdsstaten. Bland annat skulle det skapas en tydlig arbetslinje med en inkomstbortfallsprincip. Med införandet av denna princip i socialförsäkringssystemet gjordes ersättningarna mer generösa för förvärvsarbete än de tidigare små minimistöden för sjuka och arbetslösa. Detta innebar även att man utformade system som skulle uppfattas som legitima trots generositet då de var relaterade till en prestation. Att man skulle utforma mer allomfattande system som ansågs komma alla (förtjänta) till gagn på ett mer universellt sätt, var centralt för att det skulle anses skapa ett bredare stöd för välfärdsstaten samtidigt som man knöt sociala rättigheter och förpliktelser till medborgarskapet (Johansson 2018 s.216, 220). Man strävade efter att skapa en universell välfärdsstat vilken genererade gemensamma intressen hos befolkningen att stödja programmen (Fredrick, Scocco 2018). Denna strategi har bland annat varit i bruk när pensionsreformen ATP utformades universellt för att bilda politiska band mellan tjänstemannaklassen och arbetarklassen i en gemensam välfärdsreform, där man appellerade till gemensamma löntagarintresse (Fredrick, Scocco 2018). En som kommit att lyfta fram ATP reformens stora inverkan är ekonomhistorikern Lennart Schön. Han har hävdade att ATP reformen är en av de viktigaste politiska händelserna i Sveriges moderna historia, då den gjorde att socialdemokratin fick ett avgörande väljarstöd bland tjänstemän något som kom att marginalisera den borgerliga oppositionen fram till mitten av 1970-talet (Schön 2011 s.353).

Även välfärdsforskaren Gösta Esping Andersen i det inflytelserika verket *Three Worlds of Welfare Capitalism* lyfter fram hur den svenska socialdemokratin var pionjärer i att genomföra en universalistisk ”medelklass” välfärdsmodell. Enligt Esping Andersen är det denna modell som gjort den svenska välfärdsstaten motståndskraftig mot nedskärningar. Detta då utformning av breda medelklasslösningar praktiserat framförallt genom inkomstrelaterade socialersättningar har skapat stort folkligt stöd för den svenska välfärdsstaten (1990 s.69).

Utifrån denna svenska historiska kontext lyfts universalistiska utformade välfärdsinstitutioner fram som en modell som genererade stöd för omfördelning och partier som drivit

⁹ Socialminister 1951-1955

universalistiska välfärdsreformer, vilket bekräftar tesen Korpi och Palme presenterar i *The Paradox of Redistribution and Strategies of Equality*.

2.3 Sverige: ett exempel på välfärdsstatens tillbakagång

Bilden av den framgångsrika universalistiska välfärdsstaten som åtnjuter högt stöd kan däremot kompletteras med en annan mer samtida bild. De senaste 30 åren har Sverige haft en tillbakagång i välfärdsstatens storlek. Den svenska skattekvoten som andel av BNP har avsevärt minskat från en toppnivå på dryga 50,4% år 1990 till att i 2018 ligga på 44,4% (Ekonomifakta 2018). Samma mönster återfinns när man ser till andel av BNP som går till sociala utgifter vilket minskat från 36% 1990 till 29% år 2015 (Salonen 2018). Detta visar på omfattningen av välfärdsstatens tillbakagång i ett specifikt land och att även om det existerar en generell trend av att välfärdsstaten inte minskar kan detta mycket väl vara fallet i enskilda stater. Däremot har Sverige och de andra länderna Esping Andersen klassificerar som socialdemokratiska välfärdsstater fortsatt en stor välfärdsstat i förhållande till andra OECD länder (Arts, Gellisen 2010 s.580-581. Obinger, Wagschal. 2010 s.335-338).

Det finns ett flertal olika förklaringsmodeller för vad som driver en tillbakagång för välfärdsstaten. Allt från ekonomiska förändringar såväl som ideologiska skiften. I denna uppsats är det istället *den institutionella utformningen av välfärdsstaten* som står i centrum, med utgångspunkt i frågan huruvida viljan att bidra till välfärdsstaten påverkas av den institutionella utformningen. Även om uppsatsen inte har som ambition att förklara vad som orsakat välfärdsstatens tillbakagång, ger kunskaper kring vad som genererar acceptans för att finansiera denna ett underlag för en bredare diskussion. För att kunna förklara vad som orsakar välfärdsstatens tillbakagång behövs en förståelse för vad som kan förklara stödet för en så omfattande välfärdsstat från första början.

2.4 Begrepp

Ett antal begrepp inom välfärdsteori kommer nyttjas frekvent i denna uppsats. För att de mångfasetterade möjligheterna att tolka dessa begrepp olika inte ska skapa förvirring är begreppen i behov av tydliga avgränsningar och definiering.

Behovsprövning: Behovsprövning är när det sker en prövning av individens behov av välfärdsinsatser. Detta behovet baseras till exempel på arbetslöshet, att en har en förvärvsinkomst under en viss gräns eller andra så kallade objektiva grunder som gör att

välfrädsinstitutionerna bedömer en vara behövande (Rothstein 2010 s.31). Det svenska försörjningsstöd är ett typiskt exempel på en sådan behovsprövande insats.

Offentliga sociala utgifter: Valfärdsforskare har kommit att använda sociala utgifter som ett mått på välfärdstatens storlek (Obinger, Wagschal 2010 s.335). Sociala utgifter kan bestå av både privata och offentliga utgifter. För att enbart mäta den offentliga andelen används begreppet offentliga sociala utgifter, som innefattar alla omkostnader på socialförsäkringssystem och välfärdstjänster. OECDs ofta använda mått på offentliga sociala utgifter (SOCX) innefattar nio kategorier vilka kan sägas sammanfatta vad som på engelska inbegrips i begreppet: "spending on old age, survivors, incapacity related benefits, health, family, active labour market programmes, unemployment, housing, and a residual category which includes spending on social assistance" (Obinger, Wagschal 2010 s.338)

Omfördelningens paradox: En egen svensk omskrivning för teorin "the paradox of redistribution". Teori om att universella välfärdstater är den mest utjämnande välfärdmodellen då det är den modell som skapar bredast stöd för omfördelning (Korpi, Palme 1998).

Selektiv välfärd: En selektiv välfärdstat utgörs huvudsakligen av behovsprövande åtgärder (Rothstein 2010 s.31). USA har många drag som präglar ett selektivt välfärdssystem, då enbart människor med en inkomst under en viss gräns får rätten till exempelvis subventionerad sjukförsäkring.

Universalism: Universalism definieras återkommande som frånvaro av behovsprövning (Rothstein 2010 s.31, 194-195). Esping Andersen ger en något mer specificerad definition där han beskriver universalism som en välfärd där alla blir berättigade samma rättigheter oavsett marknadsposition (Brady, Bostic 2015 s.273-274). Däremot definieras universalismen oftast negativt, det vill säga att snarare än att definiera vad den är, definierar man vad den inte är, nämligen frånvaron av behovsprövning i välfärden (Jacques och Noël 2018 s.75). Därav kan det vara svårt att definiera exakt vad det är för något till trots att det är en av de mest centrala begreppen inom välfärdslitteraturen. Universalism kan ta sig praktiskt uttryck genom att alla medborgare innefattas i en statlig sjukförsäkring utan hänsyn till vilken köpkraft individen har av att själv kunna tillgodogöra sig en sjukförsäkring.

3. Teori

Denna del består av en litteraturgenomgång där det först presenteras tre olika artiklars synsätt och empiriska fynd kring teorin om omfördelningens paradox. Därefter används två artiklar för att ge en utökad förståelse för vad som genererar skattevilja och som presenterar olika tolkningar på vad som gör att skattevilja är svårt att förstå sig på. Resultat och slutsatser i artiklarna kommer sedan konsumeras och testas i arbetet med att genomföra uppsatsens analys.

3.1 Omfördelningens paradox

Walter Korpi och Joakim Palmes artikel *The Paradox of Redistribution and Strategies of Equality*, som redan blivit onämnd, är ett centralt verk i förståelsen för det orsakssamband som lyfts och kommer prövas i denna uppsats. Nämligen hur graden av universalism kan sägas påverka viljan till omfördelning. I deras artikel läggs det fram en argumentation kring tre faktorer de hävdar blivit negligerade av förespråkare för selektiva välfärdsåtgärder men sägs vara centrala i att förstå vilken fördelning som kan uppstå. ”1) *The size of redistributive budgets is not fixed but reflects the structure of welfare state institutions. (2) A trade-off exists between the degree of low-income targeting and the size of redistributive budgets. (3) Outcomes of market-based distribution are often more unequal than those of earnings-related social insurance programs*” (1998 s.661). Med dessa tre faktorer vill Korpi och Palme visa hur selektiva transfereringssystem kan ha en hög omfördelning per krona. Däremot blir den positiva omfördelande effekten reducerad då den totala omfördelande budgeten minskar med mer selektiva insatser för låginkomsttagare.

De argumenterar istället med ett visst empiriskt stöd för att universella transfereringssystem har en större positiv fördelningseffekt för de med lägst inkomster. Anledningen till att fördelningen skulle vara mer gynnsam för låginkomsttagare i den mer universella modellen är att denna genererar en större välfärdsstat. Detta eftersom de finner empiri som stödjer att det är just storleken på välfärden och omfördelningen som är den faktorn som genererar störst fattigdomsreduktion (Korpi, Palme 1998 s.676-679). En mekanism som gör fördelningen jämnare med inkomstrelaterade och universella socialförsäkringssystem är att dessa minskar efterfrågan på privata försäkringar bland rikare inkomstgrupper. Eftersom de privata försäkringarna har en mer ojämlik fördelning än de offentliga blir den universella modellen på totalen mer jämlik än den selektiva modellen. Detta till trots att en universell modell skapar en

mindre progressiv fördelning per krona i förhållande till riktade stöd för fattiga. Detta exemplifierar Korpi och Palme med en jämförelse mellan pensionssystemen i OECD länderna där ett liknande mönster återfinns av att de länder med inkomstrelaterade pensionssystem med varierande stöd beroende på förvärvsinkomst genererar högre jämlikhet bland äldre än de där alla får ett minimistöd eller där man enbart ger riktade stöd. Detta eftersom hög- och medelinkomsttagare i de selektiva pensionssystemen införskaffar sig privat pensionskapital vilket genererar en på totalen mer ojämlig fördelning än de inkomstrelaterade offentliga systemen (1998 s.678-681).

Förklaringen Korpi och Palme anger till varför mer universella välfärdsstater är större i storlek än selektiva är att de universella institutionerna genererar väljarkoalitioner av medel- och låginkomsttagare som har direkta intressen av att förbättra kvalitén av den offentliga välfärden som båda grupper drar fördel av. Detta medans den politiska logiken i en mer selektiv modell blir en annan där hög- och medelinkomsttagare allierar sig mot låginkomsttagare för att minimera välfärdsstatens omfördelning. Korpi och Palme ser denna mekanismen som den stora negative följden av selektiva system, då de alltid står inför en risk att bli mindre, vilket minimerar omfördelningens storlek trots att modellen må ha högre progressivitet per omfördelad krona (Korpi, Palme 1998 s.663-679). Detta leder Walter Korpi och Joakim Palme till att förorda en biblisk Matteus-princip¹⁰ av att ge mer i totala siffror till höginkomsttagare (inkomstrelaterade försäkringar) med begränsade fattighjälp, istället för en Robin Hood princip där man tar från den rike och ger till den fattige (Korpi, Palme 1998 s.683).

3.2 Kritik mot omfördelningens paradox

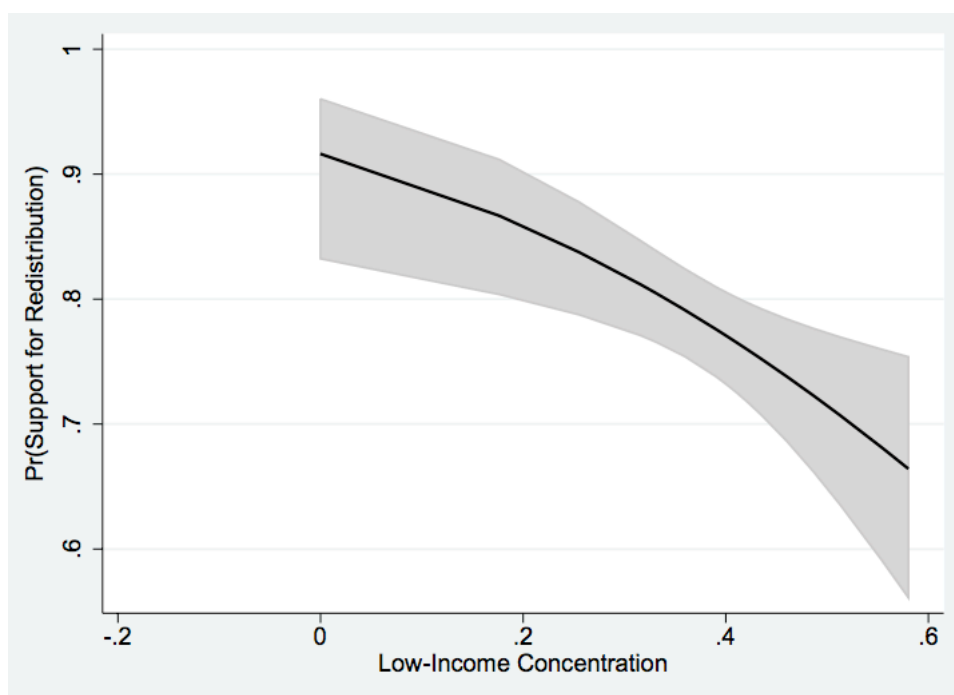
I samtida forskning har det framförts en hel del kritik mot Korpi och Palmes teori. Inte minst av David Brady och Amie Bostic i artikeln *Paradoxes of Social Policy: Welfare Transfers, Relative Poverty, and Redistribution Preferences* från 2015 – hela 17 år efter Korpi och Palmes artikel publicerades. I denna nya studie har antalet länder som undersöks utvidgats och den data de hämtar information från förbättrats avsevärt då de har tillgång till

¹⁰ ”Var och en som har, han skall få, och det i överflöd, men den som inte har, från honom skall tas också det han har” - Matteusevangeliet 25.29 Eftersom Matteus-principen bygger på att de rika bara blir rikare medans den fattige blir ännu fattigare går det att ifrågasätta denna liknelse. Det finns lite som tyder på att detta är vad Korpi och Palme syftar på, då de båda tänker att deras strategi ska vara den mest utjämnande principen. Kanske har de ej läst bibeln så noga.

individbaserad data från *International Social Survey Program* (ISSP) (Brady, Bostic 2015 s.269-270). I artikeln slår de bland annat fast att sambandet mellan universalism och vilja till omfördelning inte längre går att finna empiriskt stöd för. Snarare finner de empiri som stödjer det motsatta orsakssambandet av att mer selektiva välfärdsstater åtnjuter ett högre stöd för omfördelning (Brady, Bostic 2015 s.281). Brady och Bostic finner inte heller stöd för Korpi och Palmes teori att mer universella välfärdsstater åtnjuter högre folkligt stöd för omfördelning. Snarare finner de även här stöd för det motsatta, att mer selektiva välfärdsregimer med riktade åtgärder till fattiga uppnår högre stöd, samt att det kan föreligga ett samband av att selektiva välfärdsstater tenderar att vara större (2015 s.290). Däremot avskriver de *inte* alla samband i Korpi och Palmes teori då de bekräftar att hög fattigdom är negativt korrelerat med storleken på välfärdsstaten. Brady och Bostics slutsats blir ett ifrågasättande av Korpi och Palmes ide om hur institutioner skapar väljarkoalitioner för omfördelning vilka i sin tur skulle generera stöd åt större välfärdsstater.

I brist på andra förklaringar skapas ett pussel av vad som egentligen förorsakar större välfärdsstater och vad som kan upprätthålla dess förtroende. I Korpi och Palmes förklaring förorsakades en större välfärdsstat av ett institutionellt arrangemang som understödjer denna och ger ett folkligt stöd åt omfördelning. Brady och Bostic anger en alternativ förklaringsmetod när de närmar sig frågan om väljarkoalitioner och Korpi och Palmes orsakssamband. Dels hävdar de att det kan föreligga en *non-complementarity paradox* där det antas inte finnas ett samband mellan den faktiska omfördelningen och åsikterna kring omfördelning. Till exempel anges det att Spanien, Israel och Sydafrika har opinioner som är för omfördelning medans den faktiska omfördelningen är liten och fattigdomen utbredd. Samma mönster återfinns i länder med en faktisk hög omfördelning och låg fattigdom där vi ser varierande grad av stöd för omfördelning, exemplifierat med Sverige, Danmark och Slovenien (2015 s.291). Det verkar alltså inte alltid vara ett samband mellan opinionen kring omfördelning och den faktiska omfördelningen i samhället.

Brady och Bostic presenterar även en andra hypotes med *the undermining paradox* vilken grundar sig på det positiva sambandet de funnit mellan välfärdsstatens storlek och riktade åtgärder till låginkomsttagare. De pekar på en orsakverkan där en växande välfärdsstat sker samtidigt som de riktade åtgärderna till låginkomsttagare växer vilket i sin tur skapar en kontraproduktiv dynamik som på lång sikt underminerar stödet för välfärdsstaten. Detta kan anses vara fallet då det fortsatt existerar stöd åt tesen att låginkomsttagarfokus i välfärden minskar stödet för omfördelning (2015 s.291).

Graf: Modell över hur graden av riktade åtgärder till låginkomsttagare (*Low-income concentration*) påverkar stödet för omfördelning negativt (*Support for redistribution*) (Brady, Bostic 2015 s.287).

Brady och Bostics undersökning utgår inte från att Korpi och Palmes empiri från 1998 skulle vara felaktig men deras egna studie pekar på att sambandet de observerade den gången verkar försvunnit med tiden. Slutsatsen de kommer till är att delar av omfördelningens paradox fortsatt är aktuell, framförallt påståendet att storleken på välfärdsstatens transfereringar är den mest omfördelade och viktigaste faktorn kring fattigdomsreduktion. Däremot blir sambandet mellan välfärdsinstitutionellt arrangemang och stöd för omfördelning hårt ifrågasatt av Brady och Bostic (2015 s. 291).

3.3 Förnyat stöd för omfördelningens paradox

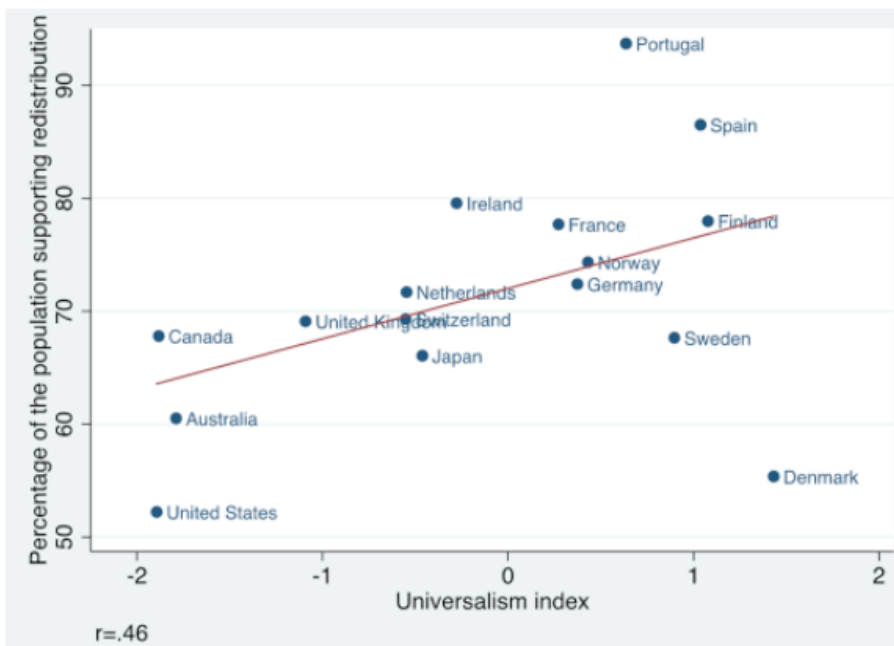
Två forskare som ifrågasätter den samtida kritiken mot Korpi och Palmes teori är Olivier Jacques och Alain Noël, med deras artikel *The case for welfare state universalism, or the lasting relevance of the paradox of redistribution* (2018). Jacques och Noël's argument mot den samtida kritiken baseras inte på ett ifrågasättande av dessa forskares slutsatser från den empirin de lagt fram utan de vill snarare peka på att det empiriska resultatet blivit ett annat med en ny operationalisering. Tidigare har såväl Korpi och Palme som deras kritiker använt samma operationalisering av universalism.

Jacques och Noël ifrågasätter denna operationalisering och testar återigen ifall det föreligger empiriskt stöd åt den centrala delen av teorin kring omfördelningens paradox, nämligen hur en universell välfärdsstat samvarierar med en större omfördelande stat. Jacques och Noël's kritik mot just operationaliseringen bygger på att denna fokuserar på fördelningsutfallet och inte på den institutionella utformningen av välfärdsstaten. Forskarna illustrerar vad de betraktar som problemet med den tidigare använda operationaliseringen genom att lyfta fram att en åtgärd som institutionellt är universell, så som till exempel barnbidraget, kan få en fördelningsprofil som huvudsakligen tillfaller låginkomsttagare ifall denna grupp i högre grad skaffar barn. Detta gör att universella välfärdsstater kan framstå som mer selektiva än de egentligen är, baserat på deras omfördelande utfall. De argumenterar för att detta ger en felaktig operationalisering av universalism, då universalism enligt författarna måste ses från ett institutionellt perspektiv (2018 s.74-76). Deras egna operationalisering och mått på universalism utgår från två parametrar, dels hur stor del av budgeten som går till åtgärder med selektiv respektive universell karaktär, dels ett mått på hur stor andel av de sociala utgifterna som kommer från privata respektive offentliga medel (Jacques, Noël 2018 s.75).

Resultatet i deras undersökning visar på hur det fortsatt existerar stöd för det positiva sambandet mellan mer universella välfärdsstater och storleken på välfärdsstaten (Jacques, Noël 2018 s.80). Därmed betraktar Jacques och Noël att det fortsatt existerar ett robust empiriskt stöd för Korpi och Palmes teori, förutsatt att det görs en reviderad operationalisering.

Deras slutsatser angående sambandet mellan stöd för omfördelning och en mer universalistisk välfärdsmodell är däremot mer splittrad. De finner ett samband mellan vilja till omfördelning och universalism med en riktningskoefficient på 0,46. Däremot är signifikansen på 0,1 nivå, vilket är en signifikans som ofta anges vara för låg för att användas som bevis (Körner, Wahlgren 2015 s.200). Det är helt enkelt för hög sannolikhet att detta sambands resultat är felaktiga då det helst inte ska vara en signifikans på över 0,05, det vill säga inte ha en risk att ha fel på över 5%. Däremot vill Jacques och Noël påpeka att om man undantar Danmark från materialet så existerar det ett starkt samband med en riktningskoefficient på $r=0,72$ (2018 s.80-81). Att välja bort länder som innefattar i en analys är ett ovetenskapligt sätt att presentera fakta om man ska säga något generellt om alla utvecklade länder. När vi plockat bort länder som avviker från vårt påstådda samband, kan man därav fråga sig om detta går att presentera som vetenskapliga bevis. Därför går det inte att dra någon annan slutsats än att sambandet mellan stöd för omfördelning och graden av universalism i välfärdsmodellen

fortsatt bara är delvis bekräftad med Jacques och Noëls studie, då sannolikheten för att deras samband är fel är relativt hög (med 0,1 signifikans).

Graf: Korrelationen mellan den beroende variabeln stöd för omfördelning och den oberoende variabeln universalism index. Från Jacques och Noël (2018)

3.4 Forskning kring skattevilja

Denna uppsats har ambitionen att undersöka samband mellan skattevilja och universalism för att testa om liknande mekanismer föreligger mellan dessa variabler som i de undersökningar där man sett på sambandet mellan omfördelning och universalism. Därav kommer det även konsumeras en litteratur vilken ser till just skatteviljan. Detta med motivet av att ge ett teoretiskt perspektiv på skattevilja samt ytterligare diskutera och problematisera begreppet och försöka fånga vilka andra variabler som kan tänkas påverka skatteviljan utöver just graden av universalism. Genom en tidigare litteratur kring skattevilja fångas det upp viktiga kontrollvariabler vilka krävs för att försöka isolera för skensamband i regressionsanalysen. Ett forskningsprojekt denna uppsats konsumerar och förhåller sig till är Sven Steinmos projekt *Willing to pay*.

I Steinmos text *Political institutions and experimental methods* (2015) från projektet *Willing to pay* ges en bred översikt för de förklaringar som anses ange vad som skapar en vilja att betala skatt. En återkommande förklaring bland studier på detta område är en upplevd känsla av att man får en rättvis utdelning tillbaka från staten (Steinmo 2015 s.7). Steinmo lyfter fram

en studie från Svallfors och Edlund vilka pekar på att svenskars högre vilja att betala skatt gentemot italienare och amerikaner kan bero på att Svenskar uppfattar att de får mer för sina skattepengar än vad det befolkningen från Italien och USA gör (2015 s.8). Det läggs även fram en rad andra faktorer som kan påverka skatteviljan. Steinmo lyfter här fram den framstående ekonomen James Alm, som sammanfattar de fyra viktigaste faktorer kring skattevilja som A) Den uppfattade graden av övervakning påverkar viljan att följa skatteregler; B) Skattetrycket kan påverka skatteviljan (samt uppfattningar kring hur rättvist detta finansieringssystem är); C) Graden av komplexitet i skattesystemet påverkar fogligheten; och D) Legitimiteten bakom de institutioner som byggt skattesystemet (2015 s.8).

Dessa fyra faktorer kring skattevilja presenterat av Alm, innefattar däremot inte att vad man får tillbaka från skatten skulle vara en avgörande faktor men är inte hellre direkt motstridande till en sådan förklaringsmodell. Teorin att medborgares upplevda känsla av att de får en rättvis summa tillbaka av staten vilken Svallfors och Edlund fört fram är i sin tur en förklaring som ligger nära Rothsteins teori på samma ämne. Rothstein anger ett orsakssamband av att en upplevd känsla av att man får en rättvis summa tillbaka av staten leder till ökad acceptans för beskattning och för välfärdsstaten. Rothstein hävdar även att den universalistiska välfärdsstaten bäst alstrar denna känsla (2010 s.190-191). Steinmo har däremot inte någon förklaring till vilken välfärdsmodell som bäst alstrar en sådan känsla, förutom att han omnämner att vad denna rättvisa är för något varierar beroende på kulturell kontext (2015 s.7-8).

Steinmos artikel redogör för en rad variabler som kan lyftas fram som viktiga kontrollvariabler i regressionsanalysen för att försöka isolera den möjliga effekt just universalismen har på skatteviljan. En variabel Steinmo lyfter fram, och används som kontrollvariabel i uppsatsens statistiska analys, är den möjliga negativa effekt upplevelsen av korruption kan ha för skatteviljan (2015 s.6). Även två variabler från Alm, det nuvarande skattetrycket och legitimiteten för institutionerna, blir inkorporerade som kontrollvariabler.

3.5 Problem med att se till skattevilja

Det existerar en rad andra möjliga problem med att undersöka skattevilja, inte minst fångas en sådan dimension av Larry M. Bartels artikel *Homer Gets a Tax Cut: Inequality and Public Policy in the American Mind* (2005). Här lyfts det fram hur den allmänna opinionen kan sakna en välinformerad hållning och därför tycka motstridiga saker samtidigt i skattepolitik. I

Bartels fall undersöker han opinionen och befolkningens tankar kring Bush-administrationens två stora skattesänkningar 2001 och 2003. I denna artikel drar han slutsatsen att befolkningen både saknar information kring skattepolitik generellt och att befolkningens egna uppfattningar är motstridiga (Bartel 2005 s.21). Bartels text beskriver hur befolkningen enligt en rad undersökningar, såväl enkätundersökningar och djupintervjuer, både är för dessa skattesänkningar vilka huvudsakligen går till de allra rikaste, samtidigt som de är för en minskande ojämlikhet i USA. Svar Bartel tolkar som ytterst oförenliga. I Bartels analys är detta ett resultat av att respondenterna inte drar tillräckliga kopplingar mellan politiska beslut och den egna samhällstillvaron samt deras bristande kunskap (Bartel 2005 s.25). Bartels slutsats möjliggör att befolkningens hållning till skatter inte behöver reflektera deras syn på varken omfördelning eller deras vilja att finansiera offentliga åtagande.

Bartels slutsatser angående den amerikanska opinionens förhållande till åsikter kring skatter kan närmast betraktas som en mothypotes till den hypotes och orsakssamband denna uppsats arbetar med att testa. Utifrån Bartels synsätt kan sambandet mellan skattevilja och graden av universalism bidra till att opinionen för omfördelning inte måste materialisera sig i befolkningens syn på skattepolitik. Detta synsätt kan även vara en möjlig förklaring till en frånvaro av ett samband mellan universalism och skattevilja.

4. Metod och material

I denna del redogörs det för uppsatsens statistiska metod del 4.1, avgränsningar del 4.2, material del 4.3, samt vilka variabler som används i den statistiska analysen och dessa variablers operationalisering del 4.3. Utöver att operationalisera variablerna redogörs det även för vilka databaser de är hämtade från i del 4.3.

4.1 Statistisk metod

Den statistiska analysen genomförs i statistikprogrammen Stata och SPSS. Stata används huvudsakligen då sammanslagning av olika dataset är praktiskt enkelt i programmet. Metoden som används i denna uppsats är en statistisk analys baserad på linjär regression. Regressionsanalys används då det är stora mängder information som ska hanteras och den förmår se samband som kan vara svåra för det blotta ögat eller med en annan mer kvalitativ analys att se. Regression är även ett kraftfullt verktyg för att kunna säga något om riktningen för sambandet och om dessa resultat är förenliga med de hypotesen uppsatsen presenterar. Det är även centralt att testa signifikansen för att säga något om resultaten uppnår en tillräckligt hög sannolikhet för att kunna accepteras. Alla resultat med en signifikans på över 0,05 kommer inte heller att accepteras då det finnas en för stor risk att dessa resultat ska betraktas som felaktiga. Valet av $>0,05$ signifikans görs då detta är konvention (Körner, Wahlgren 2015 s.200).

Utöver att genomföra regression med enbart beroende och oberoende variabel, görs även multipla regressioner där ett flertal relevanta variabler testas samtidigt för att försöka isolera den oberoende och beroende variabeln. Detta eftersom dessa kontrollvariabler i tidigare forskning knutits till att påverka sambandet mellan beroende- och oberoendevariabel¹¹, för att isolera att det inte är dessa variabler som orsakar skillnaden genom ett så kallade skensamband. Detta blir ett tillvägagångsätt för att försöka ta hänsyn åt dessa kontrollvariablers effekt i den statistiska analysen. Då vi förmodligen har ytterligare okända variabler vi inte kan ta hänsyn till kommer vi inte kunna säga med säkerhet att vi lyckas fånga sambandet mellan beroende och oberoende variabel och därmed inte heller fånga ett kausalitetssamband.

¹¹ Kontrollvariablerna redovisas i delarna 4.3.4 till 4.3.7

4.2 Avgränsningar

Denna uppsats syfte är att testa två samband. Först om det föreligger fortsatt stöd för sambandet mellan hur universalism skapar högre stöd för omfördelning, det andra är om det föreligger ett positivt samband där en högre grad av universalism i välfärdsstaten samvarierar med en högre skattevilja hos medborgarna. Stöd åt det andra sambandet hade i sin tur understött uppsatsens hypotes *att högre grad av universalism förorsakar högre skattevilja*. Dessa två samband kommer undersökas inom ramen för utvecklade demokratiska stater eftersom det existerar god empiri att tillgå över dessa stater och även är samma underlag av stater Korpi och Palme ursprungligen baserat sin teori på. Andra artiklar som sedan kommit att testa Korpi och Palmes samband har också utgått från utvecklade stater men till viss mån även kommit att inkludera utvecklingsländer (Brady, Bostic 2015. Jacques, Noël, 2017).

De stater som innefattas i denna uppsats material är de stater som återfinns i *International social survey program (ISSP) Role on Government* undersökning från 2016 och överlappar med de stater som innefattas i Jacques och Noëls index över olika staters grad av universalism (2018). Följande stater återfinns i både ISSPs undersökning och i Indexet från Jaques och Noëls, och kommer innefattas i denna uppsats statistiska analys: Australien, Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Japan, Norge, Nya Zeeland, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland, USA.

Staterna är alla utvecklade ekonomier och demokratier. Utifrån Esping Andersens klassificering, tillhör de däremot olika välfärdsregimer med varierande grad av universalism. Detta möjliggör försök att se om denna variation i den oberoende variabeln resulterar i ett samband av att dessa stater skiljer sig åt angående deras medborgares skattevilja och vilja till omfördelning. Utifrån Esping Andersens klassificering av de olika välfärdsmodellerna tillhör Australien, Nya Zeeland, Storbritannien och USA den *anglosaxiska liberala* modellen. Belgien, Frankrike, Tyskland, Spanien och Schweiz tillhör den *kontinentala konservativa*, medans Danmark, Finland, Norge och Sverige tillhör den *nordiska socialdemokratiska*. Japan tillhör en övrig grupp som inte innefattas i Esping Andersens ursprungliga indelning (Arts, Gelissen 2010 s.572. Esping Andersen 1990 s.58-69).

Ett ytterligare klagörande är att den statistiska analysen inte kommer undersöka skillnader över tid utan kommer att fokusera på skillnaden mellan länder. Anledningen att det inte sker en analys över tid är att det inte verkar föreligga någon betydande

förändring i den oberoende variabeln (graden av universalism) över tid, åtminstone inte under 2000-talet (Jacques Noël 2018 s.77).

4.3 Presentation av variablerna, deras operationalisering samt redovisning av vart materialet för dessa variabler kommer från

4.3.1 Universalism

I Korpi och Palmes studie *The Paradox of Redistribution and Strategies of Equality* operationaliseras universalism som ett mått på den reala fördelning välfärdsstaten genererar. Detta genom ett index på fördelningens utfall till olika inkomstgrupper, där ett negativt värde på indexet innebär att välfärden riktar åtgärder till låginkomsttagare och ett positivt värde innebär att staten riktar åtgärder till mer välmående medborgare (1998 s.677). Det är väsentligt just att universalism i denna studie mäts genom att se till utfallet av fördelningen av statens resurser. Även Brady och Bostic artikel *Paradoxes of Social Policy: Welfare Transfers, Relative Poverty, and Redistribution Preferences* som kritiserat Korpi och Palmes slutsatser använder samma operationalisering av universalism (Brady, Bostic. 2015 s.273-275).

Jacques och Noël presenterade en ny operationalisering av graden av universalism (2018), där de har konstruerat ett index vilken utgår från ett institutionellt mått på universalism, istället för att som de två tidigare studierna av Korpi och Palme samt Brady och Bostic mäta utifrån fördelningens utfall.

Jacques och Noël argumenterar att deras operationalisering är att föredra då ett mått på det faktiska utfallet kan vara missvisande eftersom vissa grupper drar större nytta av en välfärdsåtgärd trots att denna inte är behovsprövande utan snarare universell till sin karaktär (2018 s.74-75). Därav hävdar de det är nödvändigt att göra bedömningen kring graden av universalism i de specifika staterna genom att först göra en bedömning av graden av universalism i de olika välfärdsinsatserna för att sedan väga deras storlek av de totala offentliga sociala utgifterna (2018 s.75). Universalism mäts även genom att se till andelen av de sociala utgifterna som är offentliga och privata där en större andel offentliga sociala utgifter ger utslag i en högre grad av universalism (Jacques, Noël 2017 s.75).

Jacques och Noël's operationalisering är den som kommer brukas i denna uppsats. Detta eftersom den kritik de för fram mot de tidigare operationaliseringar har en saklig grund

baserat på att det inte går att mäta frånvaro av behovsprövning genom att se till fördelningsutfall. Istället krävs en bedömning av den institutionella utformningen vilket just Jacques och Noël's mått fångar. Även aspekten av andelen av de sociala utgifterna som kommer från det offentliga är en avgörande faktor då privata försäkringssystem tenderar att vara mer ojämlika och inte tillfaller alla i befolkningen, vilket drar ner graden av universalism (Jacques, Noël 2018 s.75, Korpi, Palme 1998 s.661).

Anledningen att universalism är den oberoende variabeln i denna undersökning är att det verkar osannolikt att det skulle vara det motsatta sambandet som vore rådande. Det är svårt att se hur en högre vilja till omfördelning eller skattevilja resulterar i ökande universalism, då det finns få anledningar att en mer positiv opinion kring omfördelning skulle föredra en specifik välfärdsmodell. Istället tror författaren att om det föreligger ett samband är det troligtvis det motsatta av att välfärdsmodellen påverkar opinionen.

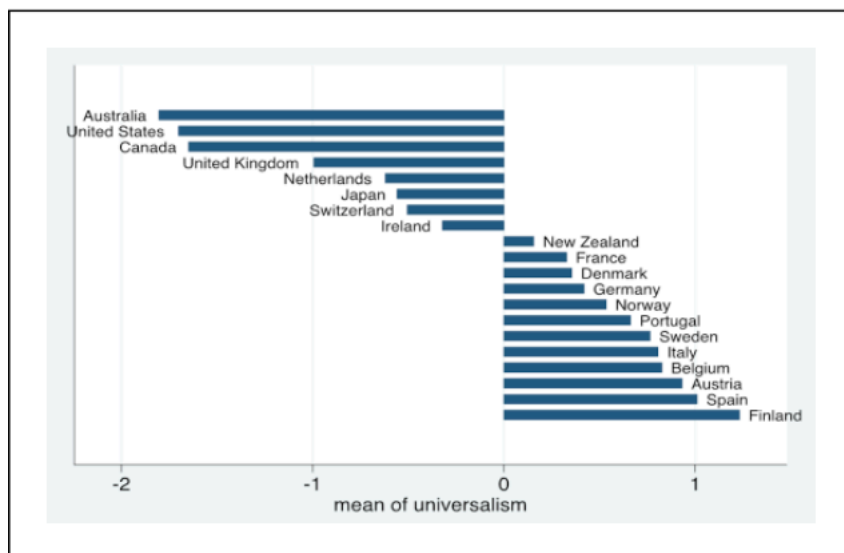

Diagram: En översikt över olika staters grad av universalism (Jacques, Noël 2018). Ett land som får -2 på detta index har en helt selektiv modell medans ett land som får 2 har en helt universell utformning.

4.3.2 Vilja till omfördelning

I Brady och Bostics artikel från 2015 och i Jacques och Noël's artikel från 2018 använder de sig av ISSPs *Role of governments* fråga om huruvida det är statens uppgift att omfördela från rik till fattig som operationalisering och mått på stöd för omfördelning i olika samhällen. I denna uppsats kommer samma operationalisering användas men med ny data då denna uppsats använder svar från *Role of governments* undersökning från 2016, medans de tidigare

omnämnda studierna använder data från 2006.

4.3.3 Skattevilja

Skattevilja har tidigare inte använts som en variabel inom forskning kring teorin om omfördelningens paradox. Den beroende variabeln i studierna har snarare varit olika mått på stöd för omfördelning. Detta gör att det inte finns några tidigare studier att inspireras av för att se hur en ska operationalisera skattevilja. Att byta ut vilja till omfördelning med skattevilja är med utgångspunkten av att se om det existerar likartade orsakssamband som påverkar båda variablerna, vilja till omfördelning och skattevilja. Om vi ser att länder med högre universalism också är länder där skatteviljan är högre vore detta något som stödjer denna hypotes, då det åtminstone existerar en positiv samband mellan båda variabler.

I denna uppsats operationaliseras skattevilja genom *ISSP role of government* studie från 2016 med de tre frågorna ”Hur skulle du vilja beskriva de samlade skatterna i Sverige? a) För folk med höga-inkomster är skatterna b) För folk med medel-inkomster är skatterna c) För folk med låga-inkomster är skatterna” (ISSP 2016). Svar där man säger att skatterna är för låga eller lagom för de olika grupperna blir kodade som svar där man accepterar beskattningen medans svar som anger att skatterna är för höga blir tolkade som att man inte accepterar beskattningen. Övriga svar så som ”vet ej” är borttagna från denna uppsats material. Skalan för denna variabel går från 0-1, där 0 innebär att ingen i landet accepterar beskattningen, medans 1 innebär att alla gör det.

Att använda vilja att betala nuvarande skatt eller högre skatt är inte nödvändigtvis ett sätt att fånga exakta skillnader i skattevilja, inte minst då detta inte fångar dimensionen hur hög skatt länderna i fråga har. Då det kan existera stora skillnader i den faktiska skattesatsen gör detta att viljan att betala nuvarande skattenivåer inte blir direkt jämförbara. För att exemplifiera: Befolkningen i ett land med 20% skatt uppger hög vilja att betala nuvarande eller högre skatt men detta innebär inte att denna befolkning är mer eller mindre villig att betala skatt jämfört med en befolkning som inte är villig att betala nuvarande eller högre skatt i en stat med 45% skatt. Detta visar på behovet av att hålla skatten konstant i jämförelsen för att kunna se på de övriga skillnaderna och isolera för denna faktiska skillnad i grad av beskattning, vilket denna fråga inte lyckas fånga av sig själv.

Skattevilja operationaliseras genom att se till frågan ”Hur skulle du vilja beskriva de samlade skatterna i Sverige” för tre olika inkomstgrupper, hög-, medel- och låginkomsttagare. Utifrån

hur dessa frågor är ställda begränsas analysen till att enbart se vad hela befolkningen anser om de olika inkomstkategoriernas skatter och inte vad de egna grupperna tycker om sina egna skatter. Eftersom höginkomsttagare kan svara kring låginkomsttagares skatter och vice versa innebär detta ett validitetsproblem då detta innebär att vi inte mäter gruppernas egna skattevilja utan enbart en allmän samhällelig vilja till att beskatta. Med en medvetenhet kring dessa svagheter i operationaliseringen går det att konstatera att detta inte är ett perfekt mått på skattevilja utan den fångar snarare en allmän samhällelig vilja till beskattning för olika grupper.

4.3.4 Beskattning

Skattenivåer för staterna som undersökts i uppsatsen operationaliseras genom att använda OECDs mått på totala skatteintäkter som andel av BNP (OECD 2018A). Anledningen att detta används och inte inkomstskatter eller andra mått på beskattning är att detta är ett allomfattande mått där all beskattning innefattas. Måttet säger inget om progressiviteten eller om vem som betalar skatten så som arbetare, företag, konsumenter eller genom sociala avgifter. Detta får ses som måttets svaghet då saker så som progressivitet kan tänkas ha en påverkan kring olika inkomstgruppers syn på skatter. Måttet har däremot även sina styrkor då det är ett allomfattande mått vilken förmår att fånga statens totala intäkter via beskattning. Detta är något att ta i beaktande och konsekvenserna av detta kan tänkas bli annorlunda för resultatet än om andra mått används.

4.3.5 BNP per capita

BNP per capita (Bruttonationalprodukten per person) används för att isolera för ekonomiska skillnader mellan länder och den möjlig effekt detta kan få för beroende eller oberoende variabler. Data för BNP hämtas från OECDs databas (OECD 2018B).

4.3.6 Uppfattning kring korruption

Två frågor från ISSP 2016 *Role of government* undersökning används för att fånga uppfattningar kring korruption (ISSP 2016). Korruption operationaliseras dels genom frågan: ”*Ungefär hur många politiker i Sverige är enligt din åsikt inblandade i korruption*” för att fånga uppfattningar kring politisk korruption. Sedan operationaliseras även korruption genom frågan: ”*ungefär hur många offentliga tjänstemän i Sverige är enligt din åsikt inblandade i korruption*” för att fånga korruption knuten till den offentliga administrationen. Dessa variabler används som kontrollvariabler för att isolera för hur en upplevd grad av korruption

kan påverka sambandet vi vill se till. Korruption inkluderas som kontrollvariabel eftersom Steinmo i *Willing to pay* projektet lyft fram upplevelsen av korruptionens möjliga påverkan på skatteviljan (2015 s.6).

4.3.7 Inflödeslegitimitet

Ekonomien Alm, som tidigare lyfts fram¹² i teoridelen, understryker legitimitet för institutioner som en central faktor vilken påverkar skatteviljan (Steinmo 2015 s.8). I denna uppsats ser vi till en begränsad aspekt av legitimitet då inflödeslegitimitet kommer vara en kontrollvariabel i undersökningen. Inflödeslegitimitet operationaliseras i undersökningen genom frågan ”*Människor som jag har inget att säga till om i beslut som fattas av regering och riksdag*” som ställs i ISSP *Role of government* undersökning från 2016 (ISSP 2016). Detta för att fånga inflödeslegitimiteten samt ifall befolkningen i olika stater uppfattar att de har ett inflytande över sina demokratiska institutioner.

5. Resultat och analys

I denna del presenteras resultaten för de två frågor denna uppsats har ambition att besvara. Den första delen 5.1 presenterar och redovisar resultaten över sambandet mellan graden av universalism och vilja till omfördelning. Den andra delen 5.2 presenterar och redovisar resultaten över sambandet mellan graden av universalism och skattevilja.

5.1 Sambandet mellan graden av universalism och vilja till omfördelning

I en enkel linjär regression ser en ett positivt samband mellan universalism och vilja till omfördelning, vilket innebär att en ökad universalism samvarierar med en ökande vilja till omfördelning. Resultat som är i linje med Korpi och Palmes teori om omfördelningens Paradox samt bekräftats av Jaques och Noël. Sambandet som återfinns i resultatet är svagt då förändringen (riktningskoefficienten) enbart är på 0,07, där en förändring med 1 i universalismindexet, innebär en ökning med 7 procentenheter i vilja till omfördelning. Universalismindexet går på en skala från -2 till 2. Därav innebär ett totalt skifte i universalism enligt modellen att viljan till omfördelning förändras med 28 procentenheter om graden av universalism går från -2 till 2 eller vice versa. Det som kanske är mer intressant är att även om förändringen är liten så är residualen (R^2) betydligt större, det är hela 0,4 av förändringen som verkar bero på våran oberoende variabels förändring. Det vill säga att 40% av skillnaden i vilja till omfördelning kan bero på skillnad i grad av universalism. Till trots att skillnader i skattevilja inte påverkas dramatiskt av skillnader i universalism verkar de skillnader som faktiskt föreligger någorlunda röra sig i samma riktning. Även signifikansen är på 0,014 det vill säga långt under gränsen på 0,05 som är ställd som krav för att inte bli förkastad vilket styrker att det föreligger ett samband.

En sak som kan tänka sig få stor inverkan på hur det kan föreligga en så låg riktningskoefficient är hur skalan ger små förutsättningar för stora skiften i riktningskoefficienten, då x kan röra sig från -2 till 2 medans y enbart kan gå från 0-1. Detta ger direkta restriktioner på möjligheterna för riktningskoefficienten att ge stora utslag. Även om det kan vara svårt att uttolka riktningskoefficientens styrka är det ett viktigt mått då det ger förningar om riktningen på sambandet. Här kan det återigen lyftas fram att detta är

¹² Teoridel 3.4 forskning kring skattevilja

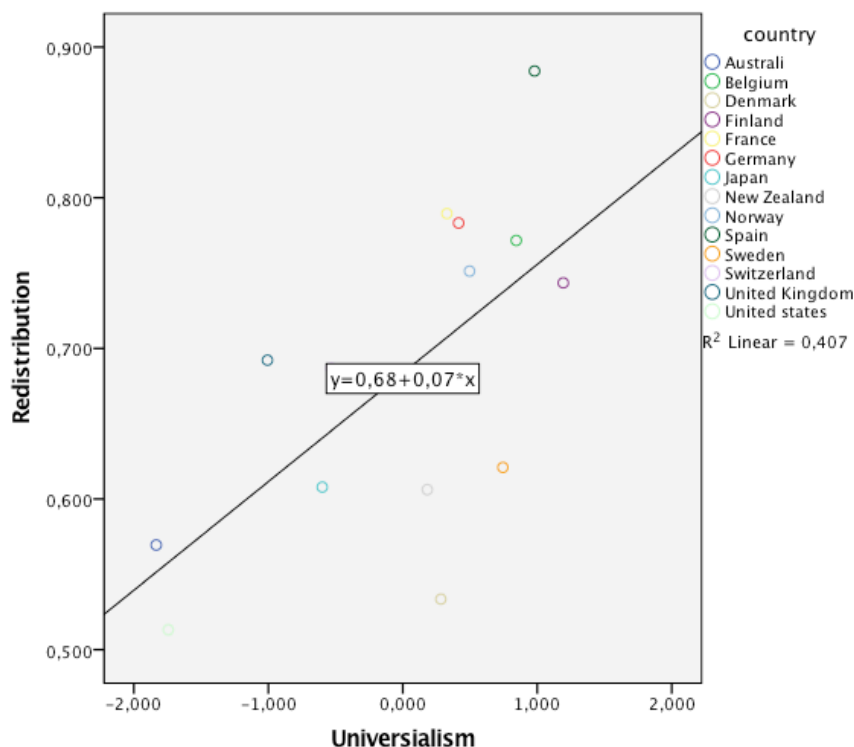
argument varför just residualen är ett lämpligt mått att ta med i analysen då den fångar hur stor del av variationen som kan bero på våran oberoende variabel, något andra mått ej anger.

En viktig anmärkning att påpeka är att det inte går att utesluta att variationen i graden av universalism är det enda som orsakar förändringen i vilja till omfördelning. I denna enkla linjära regression och i den multipla regressionen (presenterad nedan) går det inte att utesluta att andra variabler egentligen orsakar denna förändring genom så kallade skensamband. Därav går det enbart att dra slutsatsen att det existerar ett samband men inte kausalitet där vi exakt kan ange hur stor påverkan graden av universalism har för andelen som vill se omfördelning. Detta gör att vi inte ska dra för stora slutsatser kring sambandet och hävda att vi här har ett slutgiltigt bevis för att universalistiskt utformade välfärdsstater skapar ökad vilja till omfördelning.

Ett viktigt fynd i denna första statistiska analys är att det existerar stater vilka avviker kraftigt från den rätta linjen där sambandet mellan universalism och vilja till omfördelning dras (se nedan). Detta visar hur det existerar skillnader som inte fångas i modellen. Till exempel ser vi att specifika länder så som Spanien och Danmark avviker kraftigt från den position den linjära modellen antar att landet kommer placeras på.

I en multipel regression i Stata, med individdata över sambandet mellan graden av universalism och stöd för omfördelning, får vi sambandet $y=0,757+0,0682x$ med en 0,000 signifikans, det vill säga mer än trestjärnig signifikans (se Bilaga D). I denna analys används 5 kontrollvariabler vilka är följande: skatt som andel av BNP för landet, BNP per capita, , uppfattning kring offentliga tjänstemäns korruption, uppfattning kring politikernas korruption och inflödeslegitimitet

I en enkel linjär regression, och där det även är mått på de genomsnittliga svaren för respektive stat som är analysenheten, får vi ekvationen $y=0,68+0,07x$ med en signifikans på 0,014. En graf för detta samband syns på nästa sida. Detta visar på att oavsett om en använder kontrollvariabler eller inte får en ett likartat svar på denna fråga med detta material.

Graf framtagen i SPSS: Sambandet mellan den oberoende variabeln universalism på x axeln och beroende variabeln vilja till omfördelning på y axeln.

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,684	,024		28,994	,000
	Universalism	,072	,025	,638	2,871	,014

a. Dependent Variable: Redistribution

Regressionsanalys över sambandet mellan den oberoende variabeln (universalism) och den beroende variabeln (vilja till omfördelning).

5.2 Sambandet mellan graden av universalism och skattevilja

För både låg- och medelinkomsttagare finns där ett negativt samband mellan universalism och skattevilja och det existerar enbart ett väldigt svagt positivt samband mellan universalism och

skattevilja för höginkomsttagare (se Bilaga A-C). Detta resultat strider mot uppsatsens hypotes eftersom resultatet pekar på ett svagt samband av att mer universella välfärdsstater har befolkningar som i lägre grad uppger att skatten för låg- och medelinkomsttagare borde vara högre eller på nuvarande nivå. Det svaga positiva samband mellan högre grad av universalism i välfärdsstaten och en högre skattevilja för höginkomsttagare är inte heller nog för att kunna sägas vara ett tydligt stöd för hypotesen då sambandet är svagt samt att det inte existerar ett likartat mönster för de två andra inkomstgrupperna.

Sambandet mellan synen på skatter för medelinkomsttagare och graden av universalism i en multipel regressionsanalys är $y=0,268-0,0236x$ (se Bilaga A). Det negativa x värdet anger koefficienten för hur skatteviljan minskar med en ökande grad av universalism. I den multipla regressionsanalysen denna uppsats använt har där varit fem kontrollvariabler utöver den oberoende variabeln (grad av universalism). Dessa variablerna är samma kontrollvariabler som i tidigare multipla regression¹³. Detta med syftet att försöka isolera för möjliga skensamband som kan tänkas påverka variablerna vi önskat undersöka.

Med denna multipla regression blir det negativa sambandet mellan universalism och skattevilja starkare än den är i en enkel regression. Sambandet blir enbart minimalt mer negativt men sammantaget kan detta inte sägas båda gott för hypotesen om ett positivt samband. Detta eftersom ett flertal av dessa kontrollvariabler, speciellt en högre skattenivå, antas påverka skatteviljan negativt. Genom hur universalism och högre skattenivåer är korrelerade (Jaques, Noël 2018 s.79) kan vi antaga att när skattenivåer hålls konstanta innebär det ett frikopplande av den negativa effekt högre skatter har på mer universella välfärdsstaters skattevilja. Att resultatet även i den multipla regressionsanalysen visar på ett negativt samband och har en trestjärnig signifikans på 0,000 nivå gör det svårt att dra någon annan slutsats än att vi tills vidare får förkasta hypotesen att det föreligger ett positivt samband mellan graden av universalism i välfärdsstaten och högre skattevilja hos medborgarna.

Däremot kan vi inte med säkerhet avskrika att det skulle kunna föreligga ett samband som bekräftar hypotesen men denna uppsats har inte kunnat uppvisa några bevis för detta. Det skulle fortsatt kunna föreligga ett samband då det är möjligt att viktiga skenvariabler författaren inte känner till tagits hänsyn till eller att en annan operationalisering av den

¹³ Kontrollvariablerna står på sida 26 och deras operationalisering beskrivs i del 4.3

beroende och oberoende variabeln kunnat resultera i ett annorlunda resultat. Det kan även vara fallet att enskilda länder har ett samband av hur högre grad av universalism resulterar i en ökande acceptans för skattevilja. Att sambanden kan skilja sig åt blir än mer troligt då vad som är en rättvis fördelning verkar vara kulturellt betingat (Steinmo 2015). Att söka efter sådana kulturella skillnader är däremot inte denna uppsats mål då det skulle krävas en helt annan ansats för att försöka förklara dessa samband.

Utöver svaret på hypotesen är där ett resultat i regressionsanalysen som sticker ut, nämligen att uppfattning kring politisk korruption verkar ha det största positiva sambandet med skattevilja. Resultatet visar att när uppfattningarna bland medborgarna är att politisk korruption är mindre vanligt ser vi en högre acceptans för beskattning på nuvarande eller högre nivå. Denna riktningskoefficient är på 0,149 när vi ser till inkomstgruppen medelinkomsttagare vilket är ett betydligt starkare samband än det samband vi observerar för någon av de andra kontrollvariablerna eller ens för den oberoende variabeln universalism (se Bilaga A). Sambandet mellan skattevilja och uppfattningar kring politisk korruption är även signifikant på en trestjärnig nivå (signifikansen är under 0,0001), vilket ger en anledning att undra om det är upplevd korruption bland politiker som är den variabel som har störst påverkan på skatteviljan. En invändning är att detta samband huvudsakligen stämmer för medelinkomsttagare och sambandet återfinns för låginkomsttagare och för höginkomsttagare men är betydligt svagare. För höginkomsttagare är det även ett ickesignifikant samband då signifikansen är på över 0,05. Däremot kvarstår det att upplevd korruption bland politiker är en av den statistiska analysens tydligaste fynd, vilket i sin tur reser intressanta frågor huruvida uppfattningen kring korruptionen egentligen har en påverkan på skatteviljan. Att vidare studera detta samband hade möjligtvis kunnat berika vårans förståelse för skattevilja något som fortsatt är ett mysterium efter denna undersöknings sökande efter samband.

6. Diskussion och förslag på vidare studier

Under uppsatsskrivandets gång har ett flertal egna tankar kring vidare studier och reflektioner kopplade till uppsatsens frågor uppkommit och denna del är en sammanfattning av dessa tankar. Detta avsnitt inleds med två reflektionsdelar, första delen handlar ifall vi observerat en ny paradox i denna uppsats baserat på diskrepansen mellan skattevilja och vilja till omfördelning, medans den andra delen ger en egen reflektion kring den akademiska litteratur uppsatsen konsumerat. Den tredje och fjärde delen ger förslag på vidare studier, baserat på empiriska fynd i resultatdelen. Dessa diskussionsfrågor kommer delvis återkomma i slutsatsen.

6.1 En ny paradox?

En fråga som framkommit som resultat är vad det är som gör att det existerar ett positivt samband mellan graden av universalism och vilja till omfördelning via staten, men inte mellan graden av universalism och vilja till beskattning. Detta till trots att det krävs skatt för att ha omfördelning via staten. Detta kan ses som en ny paradox av hur en ökande vilja till omfördelning inte verkar orsaka en ökande skattevilja. Vad detta beror på är inget jag kan ge ett slutgiltigt svar på men en möjlig förklaring är den Larry M. Bartels studie funnit av hur opinionen kring beskattning inte är koherent enligt hans studie över USA, då befolkningen saknar tillräcklig information (2005 s.20, 25)¹⁴. Denna förklaring möjliggör att en mer positiv opinion kring omfördelning inte nödvändigtvis positivt korrelerar med en ökande skattevilja. Om detta verkligen är förklaringen är ingenting som denna uppsats har utrymme att svara på och får lämnas till framtida forskning att utforska. Däremot pekar onekligen resultatet i denna uppsats på en diskrepans mellan vilja till omfördelning och skattevilja vilket jag skulle betrakta som en paradox.

6.2 Egen reflektion kring den akademiska diskussionen om omfördelningens paradox

Sedan Walter Korpi och Joakim Palmes började teoretisera politiska strategier kring välfärdsstatens utformning i artikeln *The Paradox of Redistribution and Strategies of Equality* har den haft stort inflytande inom välfärdsforskningen, något de som ger medhåll till teorin

¹⁴ Detta diskuteras djupare i del 3.5 problem med att se till skattevilja

såväl som dess kritiker gjort tydligt (Brady, Bostic 2015. Jacques, Noël 2018). Inte minst eftersom teorins implikationer fortsatt är relevanta för det akademiska samtalet och samhället utanför. Detta är inte konstigt med tanke på hur teorin så tydligt ger politiskt laddade recept för hur välfärdsstaten bäst kan organiseras för att skapa omfördelning, något som är och förblir en kontroversiell politisk frågeställning.

Att det 20 år efter den ursprungliga texten skrevs fortsatt existerar en forskningsdebatt kring den är det yttersta beviset på dess relevans. Det pekar även på att det fortsatt existerar relevanta spörsmål ej besvarade inom detta område av forskning kring välfärdspolitik. Frågor utan slutgiltiga svar kring vilka samband som driver på för förändring, vilka faktorer som är relevanta att undersöka och styrkan i dess förklaring, är alla fortsatt ständigt under prövning. Kanske beror denna omprövning i sin tur på den ständiga förändringen i verkligheten runt om kring oss vilket påtvingar oss omprövning av våra teorier. Inte minst verkar denna föränderliga verklighet synas i hur välfärdsstaten i sig är i förändring, en förändringsprocess som tidigare diskuterats i denna uppsats.

6.3 Vidare forskning kring hur uppfattningen av korruption påverkar skatteviljan

Som visats i resultatdelen 5.2 är uppfattningar kring korruption bland politiker den variabel som positivt samvarierar mest med skatteviljan för medelinkomsttagare (se Bilaga A). Detta kan tänkas stödja en hypotes om hur legitimitet för staten är central för att generera acceptans för beskattning. Statsvetaren Jan Teorell har tidigare argumenterat för att befolkningens uppfattning kring graden av uppfattad korruption är ett mått som fångar en viktig dimension av statens legitimitet (Teorell 2014 s.272-273). Då en lägre grad av uppfattning av korruption bland politiker har ett positivt samband med högre skattevilja i denna uppsats analys kan detta sägas antyda att legitimitet för staten är centralt i förståelsen för vad som genererar skattevilja. Trots att detta kommer lite utanför vad uppsatsens ursprungliga fråga ville undersöka, antyder resultaten att legitimitet och korruption har en inverkan på skatteviljan. Denna uppsats rekommenderar därav vidare forskning kring legitimitet och korruption eftersom detta kan utöka vår förståelse för vad som frambringar skattevilja.

6.4 Behovet av kvalitativ forskning för att komplettera denna studies resultat

Det har tidigare konstaterats i resultatdel 5.1 att det finns skillnader i vilja till omfördelning som inte kan förklaras i olika grader av universalism, utan dessa skillnader verkar bero på något helt annat. Att vidare undersöka vad dessa oförklarade skillnader i vilja till

omfördelning kan bero på skulle kunna ge ny kunskap kring vad som förorsakar stöd för omfördelning och skattevilja. Ett möjligt sätt att göra detta på vore att mer kvalitativt undersöka kritiska fall där denna oförklarade skillnaden vilja till omfördelning och graden av universalism stämmer minst överens. Exempel på detta är Danmark som har ett mycket lågt stöd för omfördelning i relation till sin höga grad av universalism i välfärdsstaten, samt Spanien som har ett högt stöd för omfördelning i relation till sin låga grad av universalism. Att närmre studera dessa länder hade kunnat ge utökad förståelse för vad som egentligen skapar en vilja till omfördelning, samt kompletterat teorin om omfördelningens paradox. För att genomföra ett sådant projekt krävs därför en djupdykning i enskilda staters förhållanden med en mer kvalitativ forskningsmetodik.

7. Slutsats

Denna uppsats har ämnat undersöka två samband. Dels om det existerar ett positivt samband mellan mer universella välfärdsstater och en högre vilja till omfördelning bland OECD länder, dels om det existerar ett positivt samband mellan mer universella välfärdsstater och högre skattevilja bland OECD länder.

Slutsatsen för resultatdel 5.1 visar på ett svagt samband mellan universalism och stöd för omfördelning. Den oberoende variabeln (universalism) verkar däremot förklara en betydande del av den totala förändringen i den beroende variabeln (vilja till omfördelning). Detta ger ett delat empiriskt stöd för teorin formulerad i omfördelningen paradox och den första frågan ställd i frågeställningen. Alltså att det verkar existera stöd för att en högre grad av universalism orsakar en ökad vilja till omfördelning.

Med en teoriutvecklande hypotes försöker resultatdel 5.2 testa om orsakssambandet i del 5.1 även frambringat en ökande skattevilja. Resultatet pekar på att det inte existerar stöd för denna hypotes utan att vi istället ser ett negativt samband mellan högre grad av universalism i välfärdsstaten och skattevilja. Vad som gör att sambandet inte positivt samvarierar är ovisst men uppsatsen har diskuterat två möjliga faktorer som kan förklara frånvaron av ett sådant samband. Dels huruvida opinionen kring omfördelning egentligen överensstämmer med individers skattevilja¹⁵, dels huruvida omfördelningens paradox från första början egentligen enbart är ett skensamband¹⁶, vilket hade kunnat förklara frånvaron av ett samband mellan högre grad av universalism och ökad skattevilja. Däremot är dessa förklaringar på frånvaron av ett samband inte bevisade, utan det enda vi kan konstatera är att hypotesen, att det föreligger ett positivt samband mellan graden av universalism i välfärdsstaten och högre skattevilja hos medborgarna, kan förkastas enligt den empiri som presenterats i uppsatsens resultatdel 5.2.

Ett annat överraskande resultat är hur uppfattning kring politisk korruption visat sig ha det tydligaste sambandet med skattevilja¹⁷. Detta antyder att i samhällen med högre uppfattad korruption bland politiker har medborgarna lägra skattevilja. Speciellt verkar detta vara fallet

¹⁵ Se del 6.1

¹⁶ Se del 5.1

när en undersöker skattevilja för medelinkomsttagare (se Bilaga A). Om en vill förstå vad det är som påverkar skattevilja är det utifrån denna uppsats resultat nödvändigt att undersöka vad som orsakar, samt innefattas i, att just upplevd korruption bland politiker leder till minskad skattevilja¹⁸.

Frågor om vad som är en rättvis fördelning inom en viss kulturell sfär eller vad som gör att vissa länder har en vilja till omfördelning, som är långt under eller över den förväntade enligt en analys baserad på universalism, förblir oförklarade och kan här kräva en mer kvalitativ forskningsmetodik i analysen av enskilda stater¹⁹.

Sammanfattningsvis kan denna uppsats inte avskriva att det kan föreligga ett orsakssamband mellan högre grad av universalism och större skattevilja, utan enbart fastslå att denna statistiska analys inte fångat ett sådant orsakssamband.

¹⁷ Se del 5.2

¹⁸ Se del 6.3

¹⁹ Se del 6.4

8. Referenser

- Andersson, Lars-Fredrick, Scocco, Sandro. 2018. *Skatter och transfereringar från Erlander till Kristersson*. Från Arena Ide. Från 16- 40min in i programmet.
<http://arenaide.se/poddar/pengar-och-politik>
- Arts, Wil A. Gellisen John. 2010. Models of the Welfare state: I Castles, Francis G. Leibfried, Stephan. Lewis, Jane. Obinger, Herbert and Pierson Christopher (red.) The Oxford Handbook of the Welfare State. Oxford: Oxford University Press
- Bartels M. Larry. 2005. *Homer Gets a Tax Cut: Inequality and Public Policy in the American Mind*: I Perspectives on Politics, Vol. 3, No. 1 s.15-31
- Brady David. Bostic Amie. 2015. *Paradoxes of Social Policy: Welfare Transfers, Relative Poverty, and Redistribution Preferences*: I American Sociological Review vol.80 268-298
- Ekonomifakta 2018-11-30. *Skattetryck*.
<https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Skatter/Skattetryck/Skattetrycket-historiskt/>
- Esping-Andersen, Gøsta. 1990. *Three worlds of welfare capitalism*: Princeton: Princeton university press
- ISSP 2016 role of government <https://www.gesis.org/issp/modules/issp-modules-by-topic/role-of-government/2016/>
- Jacques, Olivier. Noël, Alain. 2018. *The case for welfare state universalism, or the lasting relevance of the paradox of redistribution*: I Journal of European Social Policy 2018, Vol. 28(1) s. 70–85
- Johansson, Anders L. 2018 *Rikshushållaren- Gunnar sträng 1906-1992*. Stockholm: Atlas
- Kenworthy, Lane. 2011. *Progress for the Poor*. New York: Oxford University Press
- Korpi, Walter. Palme Joakim. 1998. *The paradox of redistribution and strategies of equality: welfare state institutions, inequality and poverty in western countries*: I American Sociological Review, 1998, Vol. 63 (October) s.661-687
- Kuhnle, Stein. Sander, Anne. *The emergence of the western welfare state*: I Castles, Francis G. Leibfried, Stephan. Lewis, Jane. Obinger, Herbert and Pierson Christopher (red.) *The Oxford Handbook of the Welfare State*. Oxford: Oxford University Press
- Körner, Svante. Wahlgren, Lars. 2015. *Statistisk Dataanalys*. Lund: Studentlitteratur AB
- Levy, D Jonah. *Welfare Retrenchment*. 2010: I Castles, Francis G. Leibfried, Stephan. Lewis, Jane. Obinger, Herbert and Pierson Christopher (red.) *The Oxford Handbook of the Welfare State*. Oxford: Oxford University Press
- Marx, Ive, Salanauskaitė Lina, and Gerlinde Verbist. 2013. “The Paradox of Redistribution Revisited: And That it May Rest in Peace?” IZA Discussion Paper No. 7414.
- Nullemer, Frank. Kaufmann, Franz-Xaver. *Post war welfare state development*: I Castles, Francis G. Leibfried, Stephan. Lewis, Jane. Obinger, Herbert and Pierson Christopher (red.) *The Oxford Handbook of the Welfare State*. Oxford: Oxford University Press
- Obinger, Herbert. Uwe, Wagschal. 2010. *Social Expenditure and Revenues*: I Castles, Francis G. Leibfried, Stephan. Lewis, Jane. Obinger, Herbert and Pierson Christopher (red.) *The Oxford Handbook of the Welfare State*. Oxford: Oxford University Press
- OECD 2018A Tax revenue <https://data.oecd.org/tax/tax-revenue.htm>

- OECD 2018B *GDP per capita* <https://data.oecd.org/gdp/gross-domestic-product-gdp.htm>
- Rothstein, Bo. 2010 vol.3. *Vad bör staten göra- välfärdsstatens moraliska och politiska logik.*
SNS förlag: Stockholm
- Salonen, Tapio professor i socialt arbete vid Malmö Universitet. 2018. Det svenska klassamhället. Föreläsning Malmö 22 augusti.
- Schön, Lennart. 2011 vol.2. *Sweden's road to modernity.* Lund: Studentlitteratur AB
- Steinmo Sven. 2015. *Political institutions and experimental methods. I willing to pay project.*
- Teorell, Jan. 2014 vol.5 *Att mäta den offentliga förvaltningens legitimitet. I* Rothstein, Bo. *Politik som organisation, förvaltningspolitisk grundproblem.* Lund: Studentlitteratur AB

9. Bilagor

Lista på vad variabelnamnen betyder (samma för alla bilagor)

Avruni= grad av universalism på ett gemensnitt för respektive land från 2000 till 2011

V47a=inflödes legitimitet

V58a=uppfattning av korruption bland offentliga tjänstemän

V59a=uppfattning av korruption bland politiker

Gdp=BNP

Tax2015=skatten som andel av BNP för respektive land 2015

Bilaga A

Multipel regressionsanalys över sambandet mellan skattevilja och universalism för medelinkomsttagare

V52a=synen på skatt för medelinkomsttagare

```
. regress v52A avruni tax2015 gdp v47a v58a v59a
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	16,009
Model	198.831095	6	33.1385159	F(6, 16002)	=	139.64
Residual	3797.47398	16,002	.23731246	Prob > F	=	0.0000
				R-squared	=	0.0498
				Adj R-squared	=	0.0494
Total	3996.30508	16,008	.249644245	Root MSE	=	.48715

v52A	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
avruni	-.0236492	.0045041	-5.25	0.000	-.0324778 -.0148207
tax2015	-.0007758	.0010296	-0.75	0.451	-.0027939 .0012422
gdp	5.06e-06	5.59e-07	9.05	0.000	3.97e-06 6.16e-06
v47a	.0219689	.0082638	2.66	0.008	.0057709 .0381668
v58a	.1489165	.0105776	14.08	0.000	.1281832 .1696498
v59a	.0656371	.0102819	6.38	0.000	.0454835 .0857907
_cons	.2688512	.0477828	5.63	0.000	.1751915 .3625108

Bilaga B

Multipel regressionsanalys över sambandet mellan skattevilja och universalism för låginkomsttagare

V53a= synen på skatt för låginkomsttagare

```
. regress v53a avruni tax2015 gdp v47a v58a v59a
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	16,009
Model	172.605825	6	28.7676376	F(6, 16002)	=	133.99
Residual	3435.63879	16,002	.214700587	Prob > F	=	0.0000
				R-squared	=	0.0478
				Adj R-squared	=	0.0475
Total	3608.24461	16,008	.225402587	Root MSE	=	.46336

v53a	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
avruni	-.0536418	.0042841	-12.52	0.000	-.0620392 -.0452444
tax2015	-.001029	.0009793	-1.05	0.293	-.0029485 .0008906
gdp	-2.61e-07	5.32e-07	-0.49	0.624	-1.30e-06 7.82e-07
v47a	.0870351	.0078602	11.07	0.000	.0716282 .102442
v58a	.0869538	.0100611	8.64	0.000	.067233 .1066746
v59a	.077085	.0097798	7.88	0.000	.0579156 .0962544
_cons	.3089558	.0454494	6.80	0.000	.2198699 .3980416

Bilaga C

Multipel regressionsanalys över sambandet mellan skattevilja och universalism för höginkomsttagare

V51a= synen på skatt för höginkomsttagare

```
. regress v51a avruni tax2015 gdp v47a v58a v59a
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	16,009
Model	11.7170676	6	1.9528446	F(6, 16002)	=	13.01
Residual	2401.62093	16,002	.150082548	Prob > F	=	0.0000
				R-squared	=	0.0049
				Adj R-squared	=	0.0045
Total	2413.338	16,008	.150758246	Root MSE	=	.3874

v51a	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
avruni	.0148097	.0035819	4.13	0.000	.0077888 .0218306
tax2015	.0029285	.0008188	3.58	0.000	.0013237 .0045334
gdp	1.27e-06	4.45e-07	2.86	0.004	3.99e-07 2.14e-06
v47a	.0132283	.0065718	2.01	0.044	.0003469 .0261098
v58a	-.0058162	.0084119	-0.69	0.489	-.0223044 .010672
v59a	.0151178	.0081767	1.85	0.064	-.0009094 .031145
_cons	.6257324	.0379994	16.47	0.000	.5512494 .7002154

Bilaga D

Multipel regressionsanalys över sambandet mellan vilja till omfördelning och universalism

V27a=andelen i befolkningen som anser att det är statens uppgift att omfördela från rik till fattig

```
. regress v27a tax2015 v47a v58a v59a gdp avruni
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	15,493
Model	113.546858	6	18.9244763	F(6, 15486)	=	96.49
Residual	3037.28849	15,486	.196131247	Prob > F	=	0.0000
Total	3150.83534	15,492	.203384672	R-squared	=	0.0360
				Adj R-squared	=	0.0357
				Root MSE	=	.44287

v27a	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
tax2015	-.0008653	.0009597	-0.90	0.367	-.0027464 .0010159
v47a	-.014908	.00763	-1.95	0.051	-.0298637 .0000477
v58a	-.0954918	.0098024	-9.74	0.000	-.1147057 -.0762779
v59a	-.0259508	.0095316	-2.72	0.006	-.0446339 -.0072677
gdp	1.14e-06	5.15e-07	2.21	0.027	1.27e-07 2.15e-06
avruni	.0682299	.0041572	16.41	0.000	.0600813 .0763785
_cons	.7579563	.0444658	17.05	0.000	.6707982 .8451145